

LÄNSSTYRELSEN
Örebro län
Planeringsavdelningen
Naturvårdsenheten
Assistent Göran Janzon

BESLUT
1978-05-10

Registernummer T 124
11.111-254-73

Bildande av naturreservatet Brattforsen i Ljusnarsbergs kommun

Beskrivning av reservatet

Reservatets benämning: Naturreservatet Brattforsen

Kommun: Ljusnarsberg

Socken: Ljusnarsberg

Fastighet: Älvhöjden Västra 1:4

Lägesbeskrivning: Reservatet är beläget i västra delen av Ljusnarsbergs kommun ca 9 km väster om Ställberg och 17 km nordväst Kopparberg. Området är beläget i den branta sluttningen mellan den enskilda bilvägen från Uvbergsbron till Västra Älvhöjden och Nittälven. Tyngdpunktskoordinater x=6652370, y=1441940. Fastighetskarta nr 12408.

Gränser: Reservatets gränser sammanfaller helt med gränserna för fastigheten Älvhöjden Västra 1:4, vilket innebär att stranden och del av älven ingår i reservatet.

Areal: 3,0 ha, varav ca 0,1 ha vattenområde.

Förvaltare: Skogsvårdsstyrelsen.

Markägare: Ljusnarsbergs Turistförening.

Ärendets handläggning: Markägaren, Ljusnarsbergs Turistförening, har anhängit om att fastigheten Älvhöjden Västra 1:4 avsätts som naturreservat. Inom länsstyrelsen har upprättats förslag till föreskrifter för reservatet och riktlinjer för områdets skötsel. Förslagen har remissbehandlats av sökanden, kommunen, statens naturvårdsverk och skogsvårdsstyrelsen.

Grund för beslutet

Reservatet utgöres av ett skogsområde i anslutning till Brattforsen, den största forsen i Nittälven. Älven är här ihopträngd mellan klippor och brant stupande berghällar och området har en stark vildmarksprägel. Området är ett ofta utnyttjat utflyktsmål i den för övrigt i rekreationssyfte välbesökta Nittälvsdalen. Området finns närmare beskrivet i den i länsstyrelsens regi genomförda naturinventeringen av Ljusnarsbergs kommun (1976).

1978-05-10

11.111-254-73

Nittälvsdalen i sin helhet har i den fysiska riksplaneringen upptagits som ett område av riksintresse för den vetenskapliga naturvården och reservatbildningen av det nu aktuella området får ses som ett första steg till skydd av ett mer omfattande område i anslutning till Nittälven.

Syftet med reservatbildningen är att skydda en del av naturen i anslutning till Nittälven och samtidigt skapa möjligheter till en styrning av det rörliga friluftslivet samt en ändamålsenlig skötsel av området.

Med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822) förklarar länsstyrelsen det område som utmärkts på bifogade karta som naturreservat.

Reservatsföreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla beträffande området.

A. Föreskrifter jämlikt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

- bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär
- anordna upplag annat än tillfälligt i samband med områdets skötsel
- anlägga väg, stig eller parkeringsplats annat än enligt fastställd skötselplan
- dra fram mark- eller luftledning
- uppföra vindskydd eller annan byggnad annat än enligt fastställd skötselplan
- avverka eller utföra annan skogsvårdande åtgärd utöver vad som framgår av fastställd skötselplan
- upplåta jakträtt
- upplåta fiskerätt

1978-05-10

11.111-254-73

B. Föreskrifter jämlikt 9 § naturvårdslagen angående sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande åtgärder vidtages inom området.

1. Avverkning utföres endast som plockhuggning eller blädning. Skogen närmast stranden undantas i huvudsak från skogliga åtgärder.
2. Parkeringsplats anläggs i anslutning till skogsbilvägen i öster.
3. Stig ner till befintligt vindskydd markeras och spångas vid behov.
4. Eldstad med stockring permanentas i anslutning till befintligt vindskydd.
5. Brasved till besökande tas ur området i samband med skogliga åtgärder.

C. Föreskrifter jämlikt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

- göra upp eld annat än på särskilt anvisad plats
- framföra motordrivet fordon
- parkera annat än på särskilt anvisad plats
- bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar
- plocka blommor, gräs, mossor eller lavar
- bortföra mineral samt skada fast berg, stenblock och övrig mark genom t ex grävning eller "stenknackning"

Dessa föreskrifter gäller ej markägare eller innehavare av särskild rätt vid utnyttjandet av sin egendom eller sin särskilda rätt.

1978-05-10

11.111-254-73

D. Bestämmelser jämlikt 9 § naturvårdsförordningen om vård och förvaltning

a) Syftet med vård och förvaltningen

Vården och förvaltningen av området skall syfta till att behålla områdets vildmarksprägel och en i övrigt från friluftslivssynpunkt attraktiv miljö i anslutning till Brattforsen. Det innebär att skötseln och föryngringen av skogen inom området skall utföras genom blädning och plockhuggning, och genom gynnande av en varierad trädslagsblandning. Inom en 30-50 meter bred zon närmast älven skall vegetationen i huvudsak lämnas i orört skick. Friluftslivet inom området skall kanaliseras genom anläggande av parkeringsplats, vindskydd och eldstad, samt markeras stig.

b) Skötselplan

Reservatet skall skötas enligt anvisningar i skötselplan. Förslag till sådan plan upprättas i samråd med markägaren och underställas länsstyrelsen för fastställelse.

c) Gränsmarkering

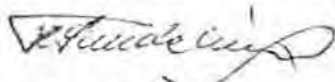
Reservatet skall utmärkas i enlighet med av statens naturvårdsverk utfärdade anvisningar.

d) Förvaltare

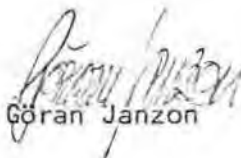
Reservatet skall förvaltas av skogsvårdsstyrelsen.

./. Besvärshänvisning (jordbruksdepartementet) enligt bilaga.

Vid den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit länsråd Ove Sundelius, beslutande, förste länsassessor Nils Hakelier, naturvårdsdirektör Ingvar Hallberg, länsarkitekt Bennert Johnsson, överlantmätare Håkan Zetterberg, länsantikvarie Olle Lindqvist, byrådirektör Per Olov Führl samt assistent Göran Janzon, föredragande.

Ove Sundelius

Göran Janzon

BESVÄRSHÄNVISNING

Den som vill klaga över länsstyrelsens beslut skall göra det skriftligen genom besvär hos regeringen,Jordbruksdepartementet.....

Besvärshandling skall ha kommit in till departementet inom den tid som markerats med kryss

- ☒ tre veckor från den dag då klaganden fått del av beslutet
- ☐ tre veckor från dagen för beslutet
- ☐ två månader från den dag då klaganden fått del av beslutet
- ☐ två månader från dagen för beslutet
- ☐

Upplysningar

I besvärshandling anges

- 1 klagandes namn, personnummer, postadress och telefonnummer
- 2 beslut som överklagas (dag för beslutet och diarienummer)
- 3 vilken ändring som yrkas i länsstyrelsens beslut
- 4 vad som åberopas till stöd för ändringsyrkande

DEPARTEMENTENS POSTADRESSER

Arbetsmarknadsdepartementet
 Finansdepartementet
 Industridepartementet
 Justitiedepartementet
 Kommundepartementet
 Utbildningsdepartementet

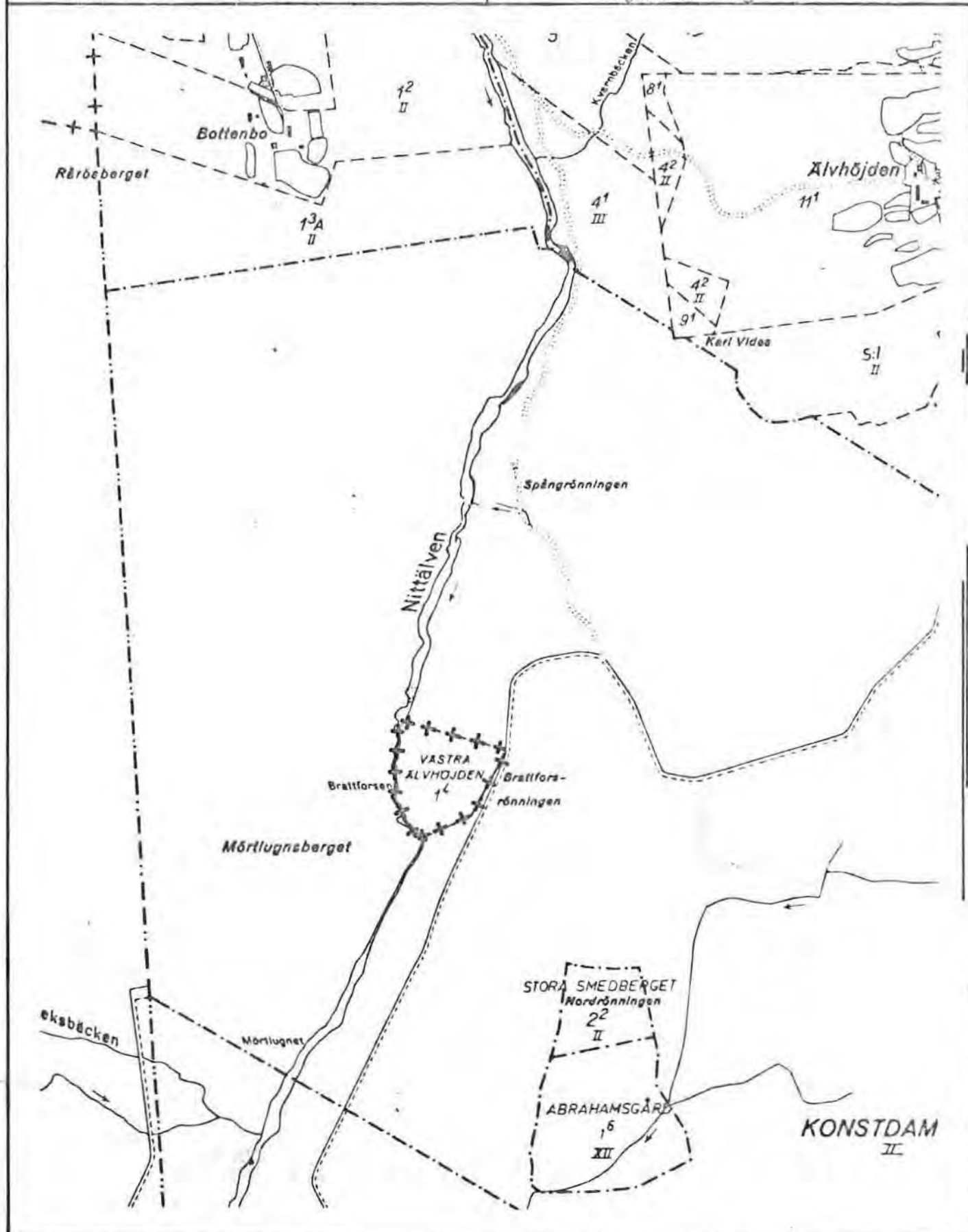
Fack
 103 10 STOCKHOLM

Bostadsdepartementet
 Försvarsdepartementet
 Handelsdepartementet
 Jordbruksdepartementet
 Kommunikationsdepartementet
 Socialdepartementet

Fack
 103 20 STOCKHOLM

Sändlista har ej scannats

Arende <u>Naturreseptatet Brattforsen</u> +++ gräns för reseptatet	Kommun Ljusnarsberg Registerområde Ljusnarsberg	Lan Örebro
---	---	--------------------------

Skala 1:10000	Reg karta, lagesang. 12408:43,44	Ajourhållen fastighetsindelning 1978-02-17
-----------------------------	--	---

Länsstyrelsen
Örebro län

Sture Marklund
Direkt: 019-193566
sture.marklund@t.lst.se
Fax: 019-193028

BESLUT
2000-05-12

Dnr: 231-01557-2000

1(7)

Enligt sändlista

Utvidgning av naturreservatet Brattforsen i Ljusnarsbergs kommun

Modificerad av 12 maj 2000

BESLUT

Det område som utgörs av fastigheten Västra Älvhöjden 1:4 och del av fastigheten Ljusnarsbergs-Konstdammen 1:99 i Ljusnarsbergs kommun och som framgår av bifogade utdrag ur fastighetskartan, skall av skäl som närmare anges i detta beslut, särskilt skyddas på grund av dess betydelse för kännedomen om landets natur. Länsstyrelsen förklarar därför med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (SFS 1998:808, lag om införande av miljöbalken 811) området som naturreservat.

Naturreservatets namn skall vara Brattforsen.

I och med detta beslut upphävs länsstyrelsens beslut från 1978-05-10, dnr 11.111-254-73, med därtill hörande föreskrifter (Örebro läns författningssamling 18 FS 1978:96).

Grunden för beslutet

Ändamålet med reservatet skall vara att för kännedomen om landets natur bevara en för naturvården värdefull forssträcka belägen i en vildmarkspräglad, djupt nedskuren sprickdal, där naturskogen får utvecklas fritt för att gynna den biologiska mångfald som är knuten till naturliga skogsekosystem.

Föreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 4-6 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter samt bestämmelser om naturvårdsförvaltningen skall gälla beträffande området.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. miljöbalken, angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden
2. anlägga väg eller stig annat än enligt fastställd skötselplan
3. uppföra byggnad eller annan anläggning annat än enligt fastställd skötselplan
4. utföra avverkning eller röjning av något slag, så eller plantera skogsplantor, samla ihop, föra bort eller bränna vindfällen eller andra döda träd eller träddeklar annat än i enlighet med fastställd skötselplan
5. upplåta fiskerätt.

Föreskrifter nedan under punkt C, gällande allmänheten, gäller även markägare och innehavare av särskild rätt i den mån pågående markanvändning därigenom inte avsevärt försvåras.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 och 6 §§ miljöbalken angående sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att de åtgärder vidtages inom området som framgår av till detta beslut fogad skötselplan.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. medföra ej kopplad hund
2. bortföra mineral samt skada fast berg, stenblock och övrig mark genom t ex grävning eller stenkackning
3. göra upp eld annat än på härför anvisad plats
4. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar
5. plocka blommor, gräva upp eller på annat sätt skada örter, mossor eller lavar
6. tälta
7. anordna snitslade spår
8. anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning
9. framföra motordrivet fordon eller cykla
10. fiska.

Ovanstående bestämmelser skall inte utgöra hinder för utförandet av miljöövervakning eller naturinventering beställd eller godkänd av länsstyrelsen

D. Bestämmelser om naturvårdsförvaltningen utfärdade enligt 21 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

1. Syftet med skötseln av reservatet skall vara att låta vegetationen få utvecklas fritt mot naturstadier samtidigt som området i lämplig omfattning görs tillgängligt för allmänheten.
2. Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om vården av reservatet genom att fastställa till beslutet fogad skötselplan, daterad 2000-05-02.
3. Utmärkning av reservatet skall ske i enlighet med naturvårdsverkets anvisningar (SIS 03 1522).
4. Naturvårdsförvaltare är länsstyrelsen.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Ärendets beredning

Efter initiativ från Ljusnarsbergs Turistförening beslutade länsstyrelsen att skydda den centrala delen av Brattforsområdet som naturreservat år 1978.

Under senare delen av 1990-talet har skyddet av naturskogar alltmer kommit i förgrunden i landets naturvårdsprioriteringar och som en följd av denna inriktning uppdrog länsstyrelsen åt naturinventeraren Kjell Store att inventera dalgången kring Brattforsen utifrån en modern nyckelbiotops-metodik. Denna inventeringsrapport presenterades under 1998 och som en följd av de värden som där beskrivits har länsstyrelsen hos markägaren, Naturvårdsverket och Ljusnarsbergs kommun, förankrat ett förslag till utvidgning av reservatsområdet att innefatta huvuddelen av den befintliga värdekärnan. StoraEnso AB som är ägare till den mark som reservatsutvidgningen omfattar upplåter utan ekonomisk motprestation denna mark för bildande av naturreservat.

Länsstyrelsen har under våren 2000 remissbehandlat förslag till föreskrifter och skötselplan och det har genomgående tillstyrkts av de instanser som svarat.

Beskrivning av området

Vid Nittälvens brantaste och mest vilda parti ligger Brattforsen. Älven skär här genom en trång dalgång där kanterna omväxlande utgörs av bergväggar och branta, moss- och lavrika tall- och granbevuxna sluttningar.

Skogen har delvis naturskogsprägel med rik förekomst av hänglavar och tagellavar. De branta sluttningarna med omväxlande djupa jordlager och hållmarker har medfört en betydande variation i såväl skogsskikt som markvegetation.

Bland områdets mossor kan den mycket sällsynta lilla måntandmossan (*Harpanthus scutatus*) särskilt omnämnas. Det är en H2 i rödlistesammanhang. Andra rödlistade mossor och lavar är t ex skuggmossan (*Dicranodontium denudatum*), vedtrappmossan (*Anastrophyllum hallerianum*), kortskaftad ärgspik (*Microcalicium ahlneri*), brunpudrad nållav (*Calicium gracillima*), broktagellav (*Bryoria bicolor*, och violettgrå tagellav (*Bryoria nadvornikiana*). Bland svamparna kan den på granlågor växande ulltickan (*Phellinus ferrugineofuscus*) omnämnas.

Dalgången är ett omtyckt tillhåll för hackspettar och såväl tretåig hackspett, som gråspett och spillkråka har iakttagits i området.

I Nittälven finns ett bestånd av öring.

Reservatets benämning: Naturreservatet Brattforsen

Kommun: Ljusnarsberg

Församling: Ljusnarsberg

Fastigheter: Västra Älvhöjden 1:4 samt del av Ljusnarsbergs-Konstdammen 1:99

Areal: 14 ha varav 11 ha utvidgning

Markägare: Stora Enso AB för utvidgningen samt Ljusnarsbergs Tusristförening för den gamla delen av naturreservatet

Lägesbeskrivning: Området ligger i Nittälvsdalen c:a 5 km söder om Yxsjöberg. X 665235 och Y 144186

Naturvårdsförvaltare: Länsstyrelsen

Arealer enligt EU:s miljötypsschema: 93 % av reservatet upptas av västlig taiga (kod 9010) och 7 % av naturliga större vattendrag av fennoskandisk typ (kod 3210).

MOTIV FÖR BESLUTET

Brattforsen uppmärksammades i länets forsinventering som en av länets ur naturvårdssynpunkt värdefullaste forssträckor "med en dramatisk och annorlunda utformning som gör den speciell inte bara för Nittälven utan även jämfört med andra vattendrag i länet". Den djupt nedskurna dalgången är hemvist för en biologisk mångfald hotad av skogsbruk med korta skördeintervaller. Området ingår i ett större område av riksintresse för naturvård. Det är också föreslaget ingå i EU:s Natura 2000 nätverk.

Naturvärdena i nu aktuellt område är sådana att de kräver ett omfattande skydd för att bevaras. Detta skydd kan endast tillgodoses genom bildande av naturreservat eller nationalpark. Området har inte sådana egenskaper att de motiverar skydd som nationalpark varför området bör avsättas som naturreservat.

Detta beslut kan överklagas, se bilaga.

Bilagor:

1. Hur man överklagar
2. Sändlista
3. Beslutslista
4. Skötselplan

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Gerd Engman, ledamöterna Sören Gunnarsson, Kitty Melin-Strandberg, Sören Larsson, Annica Eriksson, Margareta Karlsson, Raul Björk, Ola Karlsson, Sonja Cederlöf, Karl-Erik Persson, Lennart Eliasson, Bo Rudolfsson, Helena Vilhelmsson, Robert Mörk samt Lars-Axel Nordell

I den slutliga handläggningen av ärendet deltog även tf naturvårdsdirektören Olle Karlsson, avdelningsdirektören Sture Marklund, länsfiskekonsulent Martin Engström samt länsassessorn Magnus Enhörning.

Gerd Engman

Per Olov Führ

HUR MAN ÖVERKLAGAR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Om Ni vill överklaga detta beslut skall Ni skriva till länsstyrelsen. Tala om i brevet vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att ange beslutets diarienummer. Tala också om vilken ändring i beslutet Ni vill ha.

Länsstyrelsen måste ha fått överklagandet inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet, annars kan överklagandet inte prövas.

Om länsstyrelsen inte själv ändrar på beslutet på det sätt Ni begärt sänder länsstyrelsen överklagandet vidare till regeringen (miljödepartementet).

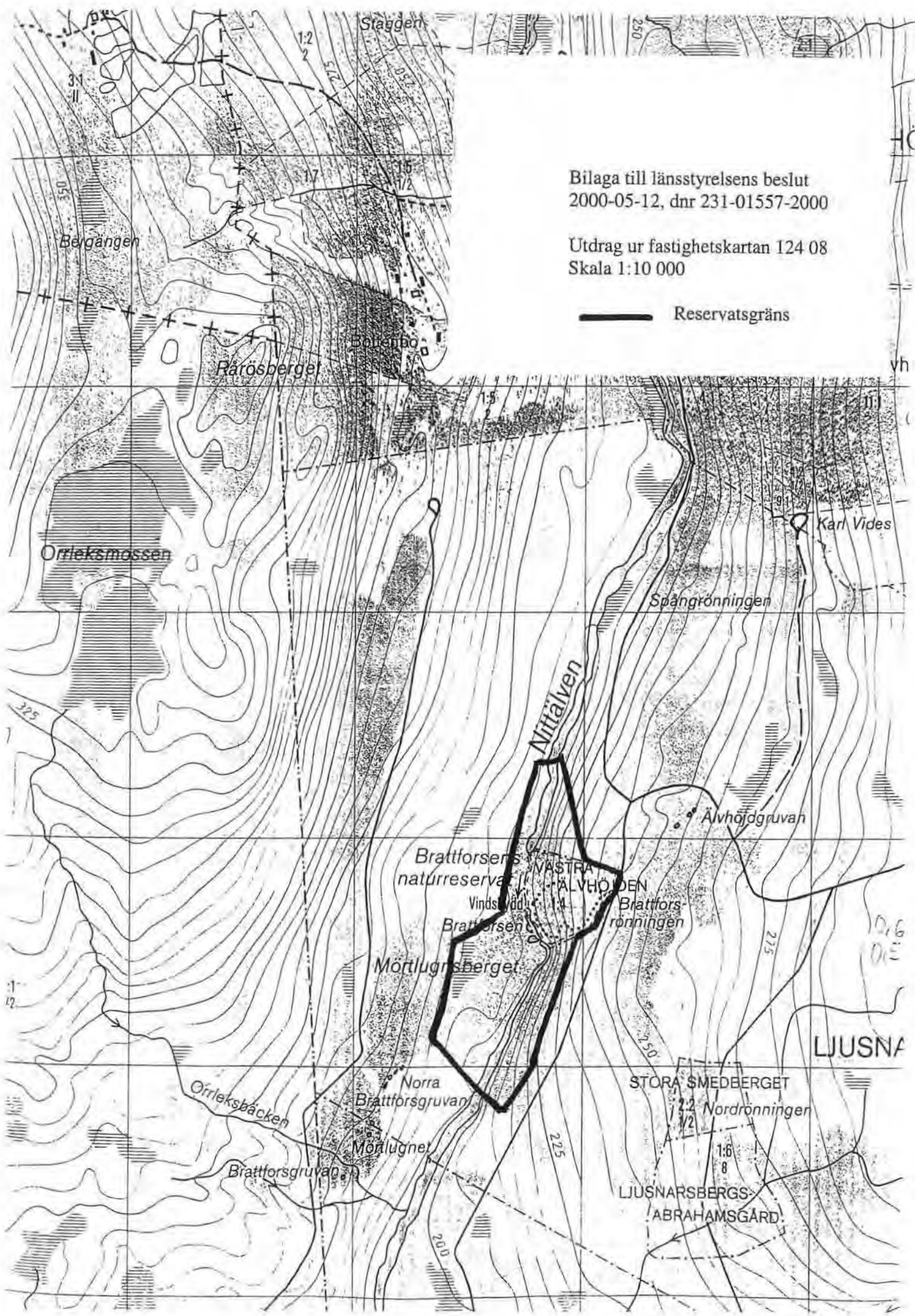
Om Ni vill ha ytterligare upplysningar kan Ni vända Er till länsstyrelsen, tel 019-193000.

Sändlista har ej scannats

Bilaga till länsstyrelsens beslut
2000-05-12, dnr 231-01557-2000

Utdrag ur fastighetskartan 124 08
Skala 1:10 000

— Reservatsgräns

Förslag
2000.05.02

SKÖTSELPLAN FÖR UTVIDGNING AV BRATTFORSENS NATURRESERVAT

Planen är upprättad inom länsstyrelsen i Maj 2000.

Allmän beskrivning med föreskrifter

1. Administrativa data
2. Grund för beslut samt föreskrifter
3. Översiktlig beskrivning av bef förhållanden

Skötselplan

1. Allmän målsättning
2. Disp och skötsel av mark och vatten
3. Anordningar för rekreation och friluftsliv
3. Tillsyn
4. Uppföljning
6. Finansiering av naturvårdsförvaltningen

ALLMÄN BESKRIVNING

1. ADMINISTRATIVA DATA

Skyddsform	Naturreservat
Objektsnummer	18 02 033
Beslutsdatum	2000.05.12
Kommun	Ljusnarsbergs kommun
Registerområde	Ljusnarsbergs socken
Läge	17 km NV Kopparberg
Area	14 ha varav 11 ha utvidgning
Markägare	StoraEnso AB för utvidgningen, Ljusnarsbergs Turistförening för den gamla delen av naturreservatet
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen

Arealer enligt EU:s miljötypsschema: 93 % av reservatet upptas av västlig taiga (kod 9010) och 7 % av naturliga större vattendrag av fennoskandisk typ (kod 3210).

2. GRUND FÖR BESLUT SAMT FÖRESKRIFTER

2.1 Grunden för beslutet

Ändamålet med reservatet skall vara att för kännedomen om landets natur bevara en för naturvården värdefull forssträcka belägen i en vildmarkspräglad, djupt nedskuren sprickdal, där naturskogen får utvecklas fritt för att gynna den biologiska mångfald som är knuten till naturliga skogsekosystem.

2.2 Föreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av andra avdelningen, 7 kap. 4-6 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter samt bestämmelser om naturvårdsförvaltningen skall gälla beträffande området.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. miljöbalken, angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden
2. anlägga väg eller stig annat än enligt fastställd skötselplan
3. uppföra byggnad eller annan anläggning annat än enligt fastställd skötselplan

4. utföra avverkning eller röjning av något slag, så eller plantera skogsplantor, samla ihop, föra bort eller bränna vindfällan eller andra döda träd eller träddeklar annat än i enlighet med fastställd skötselplan
5. upplåta fiskerätt

Föreskrifter nedan under punkt C, gällande allmänheten, gäller även markägare och innehavare av särskild rätt i den mån pågående markanvändning därigenom inte avsevärt försvåras.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 och 6 §§ miljöbalken, angående sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att de åtgärder vidtages inom området som framgår av till detta beslut fogad skötselplan.

C. Föreskrifter enligt 7 kap., 30 §, miljöbalken, om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. medföra ej kopplad hund
2. bortföra mineral samt skada fast berg, stenblock och övrig mark genom t ex grävning eller stenknackning
3. göra upp eld annat än på härför anvisad plats
4. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar
5. plocka blommor, gräva upp eller på annat sätt skada örter, mossor eller lavar
6. tälta
7. anordna snitslade spår
8. anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning
9. framföra motordrivet fordon eller cykla
10. fiska.

Ovanstående bestämmelser skall inte utgöra hinder för utförandet av miljöövervakning eller naturinventering beställd eller godkänd av länsstyrelsen

D. Bestämmelser om naturvårdsförvaltningen utfärdade enligt 21 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

1. Syftet med skötseln av reservatet skall vara att låta vegetationen få utvecklas fritt mot naturstadier samtidigt som området i lämplig omfattning görs tillgängligt för allmänheten.
2. Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om vården av reservatet genom att fastställa till beslutet fogad skötselplan, daterad 2000-05-02

3. Utmärkning av reservatet skall ske i enlighet med naturvårdsverkets anvisningar (SIS 03 1522).
4. Naturvårdsförvaltare är länsstyrelsen

3. ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

3.1 Naturförhållanden

Vid Nittälvens brantaste och mest vilda parti ligger Brattforsen. Älven skär här genom en trång dalgång där kanterna omväxlande utgörs av bergväggar och branta, moss- och lavrika tall- och granbevuxna barrskogsklädda sluttningar.

Skogen har delvis naturskogsprägel med rik förekomst av hänglavar och tagellavar. De branta sluttningarna med omväxlande djupa jordlager och hållmarker har medfört en betydande variation i såväl skogsskikt som markvegetation.

Bland områdets mossor kan den mycket sällsynta lilla måntandmossan (*Harpanthus scutatus*) särskilt omnämnas. Det är en H2 (sårbar) i rödlistesammanhang. Andra rödlistade mossor och lavar är t ex skuggmossan (*Dicranodontium denudatum*), vedtrappmossan (*Anastrophyllum hallerianum*), kortskaftad ärgspik (*Microcalicium ahlneri*), brunpudrad nållav (*Calicium gracillima*), broktagellav (*Bryoria bicolor*, och violettgrå tagellav (*Bryoria nadvornikiana*). Bland svamparna den på granlågor växande ulltickan (*Phellinus ferrugineofuscus*) omnämnas.

Dalgången är ett omtyckt tillhåll för hackspettar och såväl tretåig hackspett, som gråspett och spillkråka har iakttagits i området.

I Nittälven finns ett bestånd av öring.

2 Tillgänglighet

Området nås från Kopparberg via allmänna vägen till Ö Älvhöjden eller Uvbergsbron varifrån enskilda vägar leder in till P-plats.

SKÖTSELPLAN

1. ALLMÄN MÅLSÄTTNING

Området skall skötas på ett sådant sätt att den biologiska mångfalden knuten till mogna skogsekosystem främjas, samtidigt som området i lämplig utsträckning görs tillgängligt för allmänheten.

2. DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

2.1 Allmän målsättning för mark och vegetationsvård

Området skall ges fri utveckling

2.2 Fiske

Fiskerätt får ej upplåtas och allmänt fiske ej bedrivas

2.3 Faunavård och jakt

Jakt kan bedrivas som tidigare.

3. ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

Stigar

En rundslinga skall upprättas i enlighet med bifogad skötselplanekarta. Stigen skall markeras med orange färgmarkeringar, diskret placerade på låga stolpar eller på träd i stigriktningen. Över älven skall enkla gångbroar byggas på sådan höjd att de inte nås av högvattenföring i älven.

Parkeringsplats

Parkeringsplats för reservatet finns redan iordningställd vid vägen öster om reservatet i enlighet med markering på skötselplanekarta.

Rastplats

Rastplats med vindskydd finns redan anordnad liksom en kort rundslinga.

Informationstavlor, hänvisningsskyltar och reservatmarkeringar

Upplysningstavlor, stighänvisningsskyltar och reservatmarkeringar skall finnas uppsatta enligt markeringar på bifogad skötselplanekarta.

4. TILLSYN

Naturvårdsförvaltaren ansvarar för tillsynen av reservatet.

5. UPPFÖLJNING

Uppföljning av målsättningen med reservatet skall ske i mån av tillgängliga resurser. Tillståndet hos EU-habitaten samt den lägre floran skall särskilt följas upp.

6. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Iordningställande

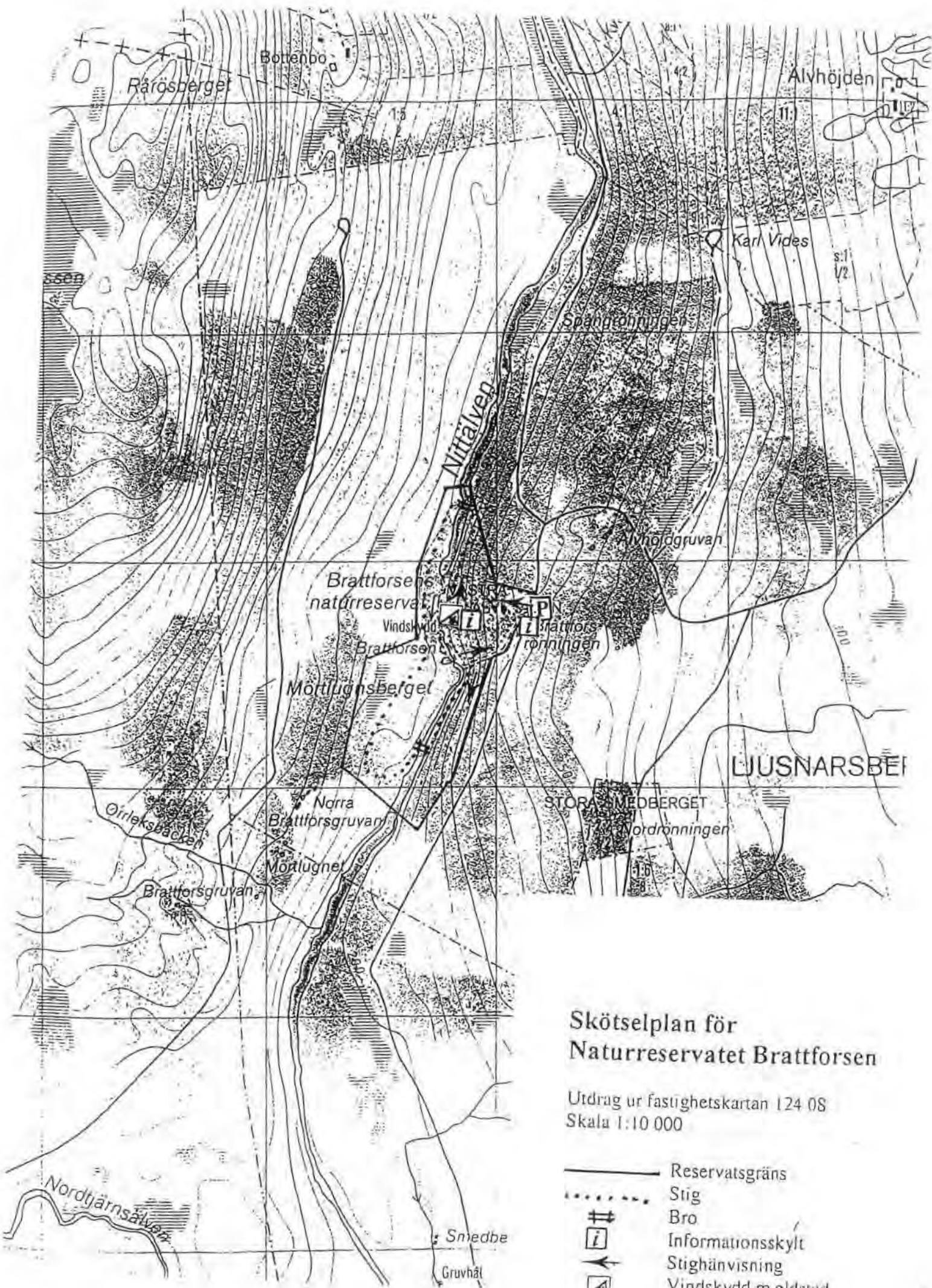
Material och arbetskostnader för iordningställande av stig med broar, för uppsättande av nya informationstavlor och reservatmarkeringar 50 000 kr.

Årlig tillsyn

Tillsyn av natur samt servicefunktioner 5000 kr.

Bilaga:

1. Skötselplanekarta.

Skötselplan för Naturreservatet Brattforsen

Utdrag ur fastighetskartan 1:24 08
Skala 1:10 000

- Reservatsgräns
- ... Stig
- +— Bro
- i Informationsskylt
- Stighänvisning
- i Vindskydd m eldstad

1980-07-09

Förslag till skötselplan för Brattforsen (T124)

Rev efter behandling i skötselrådet den 15 juli 1980.

Skötselplanen omfattar:

1. Allmän beskrivning samt syfte med naturreservatets skötsel
2. Dispositions- och skötselplan för området
 - 2.1 Allmän målsättning
 - 2.2 Principer för dispositionen av området
 - 2.3 Detaljbeskrivning och detaljåtgärder
3. Plan för anläggning och skötsel av serviceanordningar för besökare
4. Översiktskarta i skala 1:10 000
5. Karta i skala 1:2 000 utvisande skötselområden och serviceanordningar
6. Beräkning av kostnader för områdets skötsel

1. Allmän beskrivning samt målsättning med områdets skötsel

1.1 Allmän beskrivning

1.1.1 Data

Areal: 3,0 ha varav 0,1 ha vattenområde

Fastighet: Älvhöjden Västra 1:4

Kommun: Ljusnarsberg

Markägare: Ljusnarsbergs Turistförening

Läge: Reservatet är beläget i västra delen av Ljusnarsbergs kommun ca 9 km väster om Ställberg och 17 km nordväst Kopparberg. Området är beläget i den branta sluttningen mellan den enskilda bilvägen från Uvbergsbron till Västra Älvhöjden längs Nittälven. Tyngdpunktskoordinater x=6652370, y=1441940. Fastighetskarta nr 12403.

Syfte med reservatbildningen: Syftet med reservatbildningen är att skydda en del av naturen i anslutning till Nittälven och samtidigt skapa möjligheterna till en styrning av det rörliga friluftslivet samt en ändamålsenlig skötsel av området.

1.1.2 Naturförhållanden

Nittälvsdalen är vid Brattforsen hopträngd till en trång V-dal där älven upptar hela dalbottnen. Älvens lopp, som i stort sett går mot söder, gör en krök mot SO och vinklas sedan åter hastigt av mot S. Inom den krökta delen finns en forssträcka med en serie avsatser om vardera högst ett par meters höjd. Själva älvbottnen och en bred strandremsa bildas av berggrunden bestående av leptit, eller block från densamma.

Dalsidorna är branta, särskilt på den östra sidan. Där dalbotten vinklar tillbaka mot S finns en liten rasbrant av stora stenblock.

Vegetationen kring forsen består av granskog, som mestadels är luckig och olikåldrig. Blåbär är karaktäristiskt i fältskiktet. I luckorna växer unga björkar, rönnbuskar, piprör, stenbär och ängskovall.

Längs älvstranden ryms här och var en smal bård av blåttåtel och pors med små björkar och gråal, brakved, odon, älggräs, borstistel, vitmåra, hagfibbla, gullris, ängsvädd och blodrot.

Kring forsen finns en ganska rik kryptogamflora. Hällebräken växer rikligt intill älvvinkeln. Följande ovanligare mossor är rapporterade (Ingvar Andersson, Nils Hakelien) från området: Bartramia ahilleriana (stor äppelmossa), Dicranodontium denadutum, Hypnum imponens, Isopterygium elegans, Polytrichum alpinum, Bazzania trilobata (rev-levermossa), Geocalyx graveolens (på-svepmossa), Harpanthus scutatus samt Orthocaulis floerkei.

Ett stycke upp på Östra dalsidan löper en skogsbilväg, varifrån en stig leder ner till Brattforsen. Där finns ett skogsskjul uppfört. Älven längs stranden finns en stig, som är ganska svårframkomlig. I strandkanten och älvfåran finns spår av tidigare flottningsverksamhet. Några jättegrytor har delvis sprängts bort och i forsens nedre del finns en timmerkonstruktion kvar.

Under 1977 genomfördes viss avverkning inom reservatet vilken närmast kan karaktäriseras som en luckvis blädningsuggning.

Nittälven i sin helhet har i den fysiska riksplaneringen upptagits som ett område av riksintresse för den vetenskapliga naturvården och reservatbildningen av det nu aktuella området får ses som ett första steg till skydd av ett mer omfattande område i anslutning till Nittälven.

1.1.3 Kommunikationer

Området nås från den skogsbilväg mellan Uvbergsbron och V Älvhjärden som passerar omedelbart förbi reservatet.

1.1.4 Serviceanordningarna

Se avd 3

1.1.5 Reservatföreskrifter

A. Föreskrifter jämlikt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägarens och annans sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

- bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär
- anordna upplag annat än tillfälligt i samband med områdets skötsel
- anlägga väg, stig eller parkeringsplats annat än enligt fastställd skötselplan
- dra fram mark- eller luftledning
- uppföra vindskydd eller annan byggnad annat än enligt fastställd skötselplan
- avverka eller utföra annan skogsvårdande åtgärd utöver vad som framgår av fastställd skötselplan
- upplåta jakträtt
- upplåta fiskerätt

B. Föreskrifter jämlikt 9 § naturvårdslagen angående sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande åtgärder vidtages inom området.

1. Avverkning utföres endast som plockhuggning eller blädning. Skogen närmast stranden undantas i huvudsak från skogliga åtgärder.
2. Parkeringsplats anläggs i anslutning till skogsbilvägen i öster.
3. Stig ner till befintligt vindskydd markeras och spångas vid behov.
4. Eldstad med stockring permanentas i anslutning till befintligt vindskydd.
5. Brasved till besökande tas ur området i samband med skogliga åtgärder.

C. Föreskrifter jämlikt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

- göra upp eld annat än på särskilt anvisad plats
- framföra motordrivet fordon
- parkera annat än på särskilt anvisad plats
- bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar
- plocka blommor, gräs, mossor eller lavar
- bortföra mineral samt skada fast berg, stenblock och övrig mark genom t ex grävning eller "stenknackning"

Dessa föreskrifter gäller ej markägare eller innehavare av särskild rätt vid utnyttjandet av sin egendom eller sin särskilda rätt.

2. Dispositions-och skötselplan för området

2.1 Allmän målsättning för mark-och vegetationsvård

Vården och förvaltningen av området skall syfta till att behålla områdets vildmarksprägel och en i övrigt från friluftslivssynpunkt attraktiv miljö i anslutning till Brattforsen. Friluftslivet inom området skall kanaliseras genom anläggande av parkeringsplats, vindskydd, och eldstad, samt markerad stig.

2.2 Principer för dispositionen av mark och vatten

2.2.1 Skogshävd

Skötseln och föryngringen av skogen inom området skall utföras genom blädning och plockhuggning, och genom gynnande av en varierad trädslagsblandning. Inom en 30-50 meter bred zon närmast älven skall vegetationen i huvudsak lämnas i orört skick. Utkörning av virke skall ske under tid när tjälen är så djup att körskador inte uppkommer.

2.2.2 Hävd av vattenområde

Gränsen för resevatet går mitt i Älvfåran. Älven skall i princip lämna utan åtgärder. Ev kan dock upprensning ske av raserade lämningar från den tid Nittälven användes för timmerflottning.

2.2.4 Jakt och fiske

Upplåtelse av jakt och fiskerätt inom området skall inte förekomma

2.2.5 Viltvård

Vid rójningar och gallringar skall hänsyn tas till fåglar och småvilt. Bl a skall rönn och ev andra bärande buskar sparas. Även en del större tall och lövträd sparas för hålbbyggande fåglar.

2.2.6 Naturvårdsförvaltare

Naturresevatet förvaltas av skogsvårdsstyrelsen.

2.2.7 Tillsyn och renhållning

För tillsyn och renhållning svarar förvaltaren.

2.3 Detaljbeskrivning och detaljåtgärder

Reservatet har indelats i 2 skötselområden. För varje område har nedan gjorts en kort beskrivning samt angetts skötselmålsättning och åtgärder av engångs- och underhållskaraktär.

Skötselområde 1

Beskrivning: Området utgöres av nedre sluttningen och stranden längs älven. Sluttningen är brantast i söder och på några ställen går berget idagen och bildar tvära stup. Längst i söder finns en blockig rasbrant. Området är bevuxet med en 70 årig tät och senvuxen granskog utan spår av skogliga åtgärder sen beståndet etablerades för ca 70 år sedan. I granskogen finns inslag av björk, rönn och enstaka tall. Närmast stranden förekommer utöver gran, tall, björk, al och salixarter.

Målsättning: Området skall i princip lämnas utan skogliga åtgärder.

Restaureringsåtgärder: --

Underhållsåtgärder: Vindfällerna av gran får nyttjas till ved för eldstaden vid vindskyddet

Skötselområde 2

Beskrivning: Området utgöres av en luckig olikåldrig grandominerad skog med ett överbestånd på 70 år samt enstaka något äldre tallar. I luckor förekommer yngre gran, björk, gråal, asp, rönn m m. Sen genomförd avverkning under 1977 har en del vindfällan och torrträd uppkommit.

Målsättning: Skogen inom området skall skötas genom ett kontinuerligt luckblädnings-bruk med gran som dominerade trädslag. Den äldre skogen inom området skall således avvecklas successivt i takt med att den yngre skogen växer upp i angränsande luckor.

Restaureringsåtgärder: Røjning i befintliga ungskogsluckor varvid gran gynnas men utrymme även lämnas åt björk, rönn och asp. Befintliga äldre tallar sparas. Torrgran avverkas plus enstaka "kant-träd" för att därigenom gynna tillväxten i de trängsta luckorna.

Underhållsåtgärder. Återkommande røjning (var tionde år) och på sikt upptagande av nya blädningsluckor.

3. Plan för anläggning och skötsel av serviceanordningar för besökare

För att undvika onödig förslitning av reservatområdet samt underlätta för besökande att uppleva områdets naturvärden skall nedanstående anläggningar finnas uppförda inom området.

3.1 Parkeringsplats

Parkeringsplats för 3-4 bilar anläggs på västra sidan om skogsbilvägen. (Överenskommelse med Billerud-Uddeholm AB erfordras).

3.2 Markerad stig

Stigen genom området markeras och spångas på de platser där marken är vattenhållande större delen av året. Ny stig anläggs enligt karta för att möjliggöra rundtur i reservatet. Viss planering och upprättande av ledständer i det brantaste partiet erfordras. Plockhuggning får ske i anslutning till den nya stigen för att förbättra utsikten mot forsen.

3.3 Vindskydd och eldstad

Befintligt vindskydd underhålls och kompletteras med tre stycken stockbänkar. En ordentlig eldstad muras på platsen för bef. eldplats.

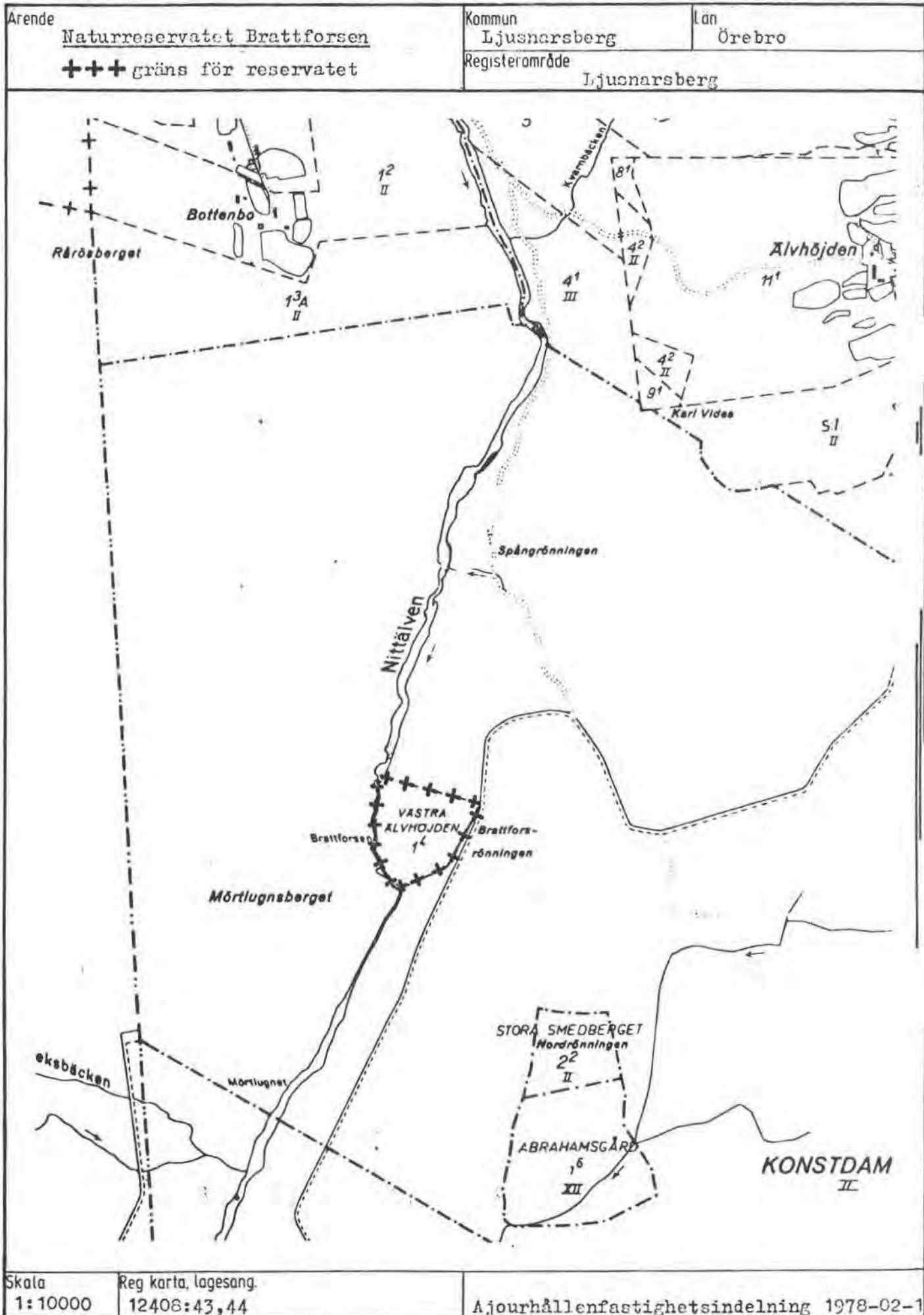
3.4 Toalett och sopkärl

Toalett + sopkärl placeras strax NV om P-platsen.

3.5 Informationstavla

Informationstavla med karta och gällande föreskrifter uppsättes vid P-platsen och vid vindskyddet.

ÅTGÄRDER	Istandsättning		Löpande skötselkostnader				
	Prio- ri- tet	Kostnad		81 - 90			
		DV	Kr	DV åtgärd	Kr åtgärd	Inter- vall år	Års- kost- nad
<u>Skötselområde 2</u>							
Röjning + viss avverkning	2	5	3 000	5	3 000	10	300
<u>Serviceanordningar</u>							
Parkeringsplats	1	2	3 200	-	-	-	-
Stigröjning, spångning, markering	1	3	9 800	1	1 000	5	200
Eldstad + sittbänkar	1	3	2 500	-	-	-	-
Städning + underhåll av anläggningar + vedhuggning		-	-	2	1 200	1	1 200
		13	18 500				1 700

NATURRESERVATET BRATTFORSEN

0 20 40 60 m

EKV. 5 m

Karta till skötselplan

- Reservatgräns
- Markerad stig
- ▲ Vindskydd + Eldskud
- ▣ Parkeringsplats
- / 1. Skötselområdesgräns / nummer /